

Latvijas biznesa gada pārskats 2023

Firmas.lv **LETA**
nacionālā informācijas aģentūra

**PĀRTIKAS UN
DZĒRIENU RAŽOŠANA**

Pārtikas un dzērienu ražošana

- Dzērienu ražošana
- Pārtikas ražošana

+/- Panākumi un neveiksmes

Pārtikas eksports aug

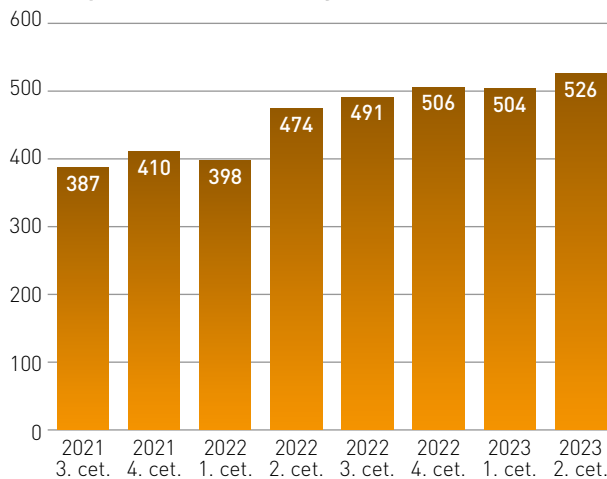
Neskatoties uz kopējo eksporta apjomu samazinājumu, pārtikas nozare ir viena no retajām, kas uzrāda pieaugumu. Šogad jūnijā pārtikas rūpniecības ražojumu eksports palielinājās par 38,1 miljonu eiro jeb 30,4% salīdzinājumā ar 2022. gada attiecīgo mēnesi. Pārtikas produktu eksporta pieaugumā lielu lomu spēlē augstas cenas, piemēram, labībai, situācijai Ukrainā palielinot neskaidrību globālajā tirgū. Pieprasījums pēc pārtikas produktiem būtiski nemazinās arī recesijas laikā, tādējādi šī nozare ir stabilāka.

Pārtikas inflācija būtiski augstāka par vidējo

Jūlijā pārtikas un bezalkoholisko dzērienu grupā cenas gada laikā palielinājās par 11,2%. Pārtikas cenām ir būtiska ietekme uz vidējo inflāciju, jo tā veido ceturto daļu no māj-saimniecības patēriņa groza. Pārtikas cenu pieaugums, tāpat kā vidējā inflācija, bremzējas, tomēr pārtikas inflācija ir būtiski augstāka par vidējo inflāciju, un jūlijā tā bija gandrīz divas reizes augstāka, radot būtisku spiedienu uz māj-saimniecību izdevumiem, it īpaši ar zemiem ienākumiem.

Tendence

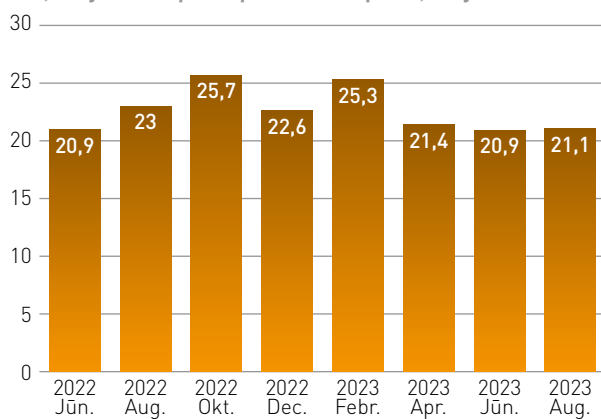
Pārtikas produktu ražošana, milj. EUR

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

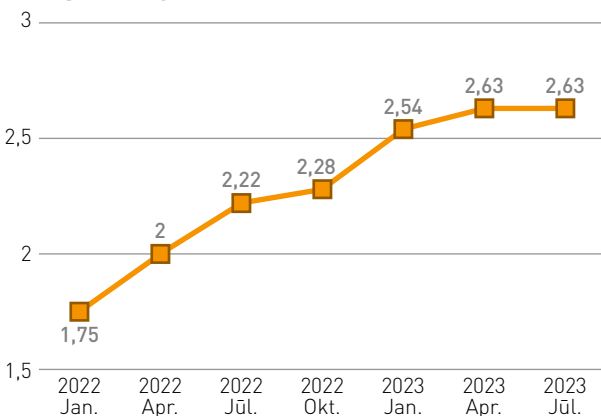
Nozares fakti

Piena, krējuma un piena produktu imports, milj. EUR

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Olu (10 gab.) vidējās mazumtirdzniecības cenas, EUR

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Izaicinājumi un atbalsts

Rentabilitāte pārtikas produktu ražošanā samazinās

Kopumā vidējā rentabilitāte Latvijas pārtikas produktu ražošanas nozarē pērn samazinājās līdz 1,3%, liecina Latvijas Bankas dati. Gaļas un zivju pārstrādes uzņēmumi varējuši nodrošināt vien 0,6% rentabilitāti, kamēr augļu un dārzeņu pārstrādes uzņēmumi sasnieguši 3,8% rentabilitāti. Arī piena produktu ražotājiem rentabilitāte bijusi zema – 0,7% –, bet maizes ražotājiem – 2,4%. Pirmā ceturkšņa dati liecina, ka pārtikas ražotājiem kopumā rentabilitāte nokritusi līdz 0,3%. Gaļas un piena pārstrādes uzņēmumiem tā kļuvusi negatīva, bet zivju produktu un maizes ražotājiem ir uzlabojusies. Latvijas Bankas ekonomiste Jekaterina Petkeviča atzīmē, ka pērn cenas vēl bija gana elastīgas, lai pieaugumu pārnestu uz patērētājiem. Šogad šī tendence sāk beigties, vērtējot pirmā ceturkšņa nozaru rentabilitātes. Turklāt procentu likmju pieaugums sāk ietekmēt uzņēmumu rentabilitāti un izmaksas, lai arī to kāpums ne tik daudz ietekmē lauksaimniekus vai tirgotājus, bet vairāk tieši nekustamā īpašuma nozari.

Uzņēmumiem atbalsts ražošanas procesu automatizācijai

Uzņēmumiem pieejams atbalsts ražošanas procesu automatizācijai digitalizācijas programmā "Atbalsts komercdarbības procesu digitalizācijai". Atbilstoši Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda finansētās programmas noteikumiem uzņēmumi, biedrības, nodibinājumi un pētniecības organizācijas var saņemt atbalstu līdz 100 000 eiro apmērā digitālo projektu īstenošanai. Programmas mērķis ir veicināt digitalizāciju komercdarbībā un paaugstināt produktivitāti. Finansējumu var piesaistīt digitālo produktu, pakalpojumu, lietojumprogrammu, procesu izstrādei, ieviešanai vai pārveidošanai. Atbalsts pieejams granta veidā, kuru LIAA izmaksās pēc sekmīgas projekta īstenošanas. Atbalstu varēs saņemt tādām aktivitātēm kā pārdošana, personāla vadība, datu un resursu pārvaldība, transports un loģistikas sistēmu vadība, ražošana, kvalitātes kontrole, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju drošība.

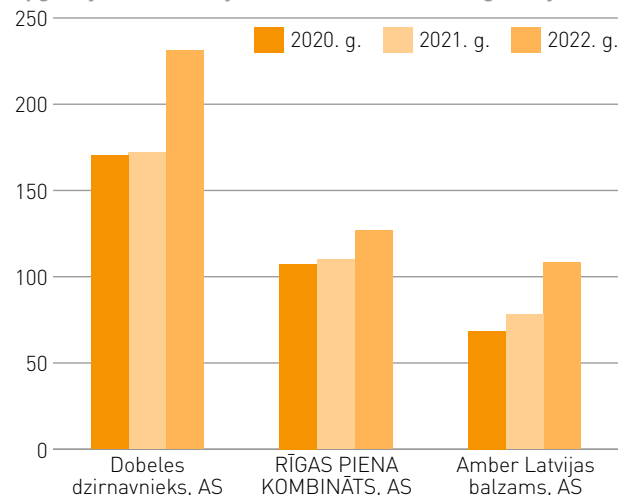
Rādītāju dinamika

Uzņēmumi, kuru apgrozījums ir virs 145 000 EUR

	2020	2021	2022
Apkopoto uzņēmumu skaits	365	366	383
Darbinieku skaits, tūkst.	19	19	19
Peļņa, milj. EUR	70	67	65
Rentabilitāte	4%	3%	3%
Apgrozījums, milj. EUR	1946	1982	2466
Apgrozījuma izmaiņas, %	4%	2%	24%

Apgrozījums industrijas līderiem

Apgrozījums industrijas līderiem 2020.–2022. g. (milj. EUR)

Avots: Firmas.lv

Virsnovares skaitļos

	Uzņēmumu skaits			Apgrozījums, peļņa EUR						Darbinieki, skaits kopā	Nodokļi (VID dati)	
	Kopā	Pieaudzis apgrozījums	Jauni atlasē	Neto apgrozījums, tūkst.	22/21	21/20	20/19	Peļņa, tūkst.	Rentabilitāte		Kopā, tūkst.	VSAOI uz darbinieku, tūkst. EUR
Pārtikas un dzērienu ražošana	383	81%	9%	2 466 371	24%	2%	4%	65 308	3%	18 883	346 850	4,46
Dzērienu ražošana	47	77%	11%	418 105	23%	2%	-8%	8380	2%	2437	218 383	5,53
Pārtikas ražošana	336	82%	9%	2 048 266	25%	2%	7%	56 927	3%	16 446	128 467	4,31

TOP 10

N. p. k.	Nosaukums	Darbības joma	2022. g. neto apgrozījums, tūkst. EUR	Apgrozījuma izmaiņas, pret 2021. g., %	Rentabilitāte, %	Darbinieku skaits
1	Dobeles dzirnavnieks, AS	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	231 261	34%	3	382
2	RĪGAS PIENA KOMBINĀTS, AS	Piena pārstrāde, pārtika	126 854	15%	-2	849
3	Amber Latvijas balzams, AS	Alkoholiskie dzērieni: ražošana	108 129	39%	6	608
4	Cēsu alus, AS	Alus ražošana	91 234	41%	3	261
5	Cido Grupa, SIA	Bezalkoholisko dzērienu ražošana	78 921	12%	2	317
6	Preiļu siers, AS	Piena pārstrāde, pārtika	77 749	33%	2	274
7	Tukuma Piens, AS	Piena pārstrāde, pārtika	76 561	16%	4	192
8	KARAVELA, SIA	Zivju pārstrāde, pārtika	72 063	20%	7	188
9	RĒZEKNES GALAS KOMBINĀTS, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	62 667	20%	2	546
10	FOREVERS, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	61 765	22%	4	761

Avots: Firmas.lv, licencēti UR dati

Asociācijas viedoklis

Starp alus ražotājiem konkurence ir ļoti sīva

Pēteris Liniņš

Latvijas aldarjiem kā atvieglojums nāca pandēmijas beigas un tas, ka Covid laikā slēgtās kafējnīcas, restorāni un āra terases atkal pieplūda ar apmeklētājiem un tūristiem, kas veido būtisku daļu Latvijas alus noieta. Šis segments ir atguvies, bet diemžēl vēl ne pirmspandēmijas līmenī. Atelpa gan pēc pandēmijas alus ražotājiem nesanāca, jo sākās Krievijas iebrukums Ukrainā, kas attiecīgi radīja ķēdes reakciju visās ražošanas nozarēs. Specifika tieši alus darītājiem ir tā, ka tā ir ļoti energo un darbietilpīga nozare ar lielu gāzes un elektroenerģijas patēriņu. Proti, ja kādai nozarei šie faktori ir mazāk svarīgi ražošanā, tad alus ražošanu energokrīze ietekmēja būtiski, savukārt pretstatā tam ir iedzīvotāju pirktspējas samazināšanās, jo inflācija ir augusi, algas tam netiek līdzī, bet alus realizācija ir tiešā mērā atkarīga no pirktspējas. Alus nozare ir kā skrūvspīlēs – no vienas puses, ir

patērētājs, kurš nevar atļauties maksāt dārgi vai vispār nevar atļauties, savukārt, no otras puses, ir būtiski paaugstinājušās ražošanas izmaksas.

Uzskatu, ka šī budžeta veidošanas kontekstā runāt par nodokļu palielināšanu alus nozarei ir pilnīgi nevietā, jo pat īstermiņā budžets zaudēs ieņēmumus, ja tiks palielināti nodokļi alum. Līdz ar iepriekšējo akcīzes palielināšanu alum gan alus patēriņš, gan nodokļu ieņēmumi no nozares konsekventi pēdējos gadus ir krituši – nodokļa likme ir augusi, bet budžeta ieņēmumi no alus akcīzes ir samazinājušies. Alus patēriņš pēdējos četrus piecus gadus Latvijā ir samazinājies, tādēļ man ir nesaprotami un nepieņemami klausīties, ka alkohola patēriņš valstī pieaug. No savas nozares puses varu teikt, ka tas noteikti tā nav un par to liecina arī Valsts ieņēmumu dienesta dati. Alus ražošanas apjomi samazinās ar katru gadu, un par to būtu jādomā valstiski un vispirms jau nodokļu ziņā, lai nepieļautu to, ka ražošana pārceļas uz kaimiņvalstīm, kas jau iepriekšējos gados ir noticis.

Ja runājam par pozitīvām lietām, tad joprojām Latvijā ir ļoti daudz alus darītavu. Starp alus ražotājiem ir ļoti sīva konkurence, tas veicina ražotāju kvalitāti, radošumu un piedāvājuma klāstu, kas ir pozitīvi patērētājiem. Protams, lielo skaitu veido salīdzinoši mazi spēlētāji, bet nozarei kopumā tas ir tikai pozitīvi un rada augošu dinamiku.

Asociācijas viedoklis

Latvijas pārtikas ražotājiem šis ir stabilizācijas gads

Ināra Šure

Latvijas pārtikas uzņēmumi šo gadu varētu dēvēt par stabilizācijas gadu, kurā ir daudz izaicinājumu, bet situācija kopumā nav tik draudīga kā kara sākumā, 2022. gadā nevarēja saprast, kas notiks rīt, šodien un pat pēc stundas. Dažām no izejvielām pašlaik cenas ir stabilizējušās, daļai cenas ir samazinājušās, bet ir izejvielas, kurām cenas ir dubultojušās, piemēram, cukurs.

Banku likmju kāpums ražotājus ietekmē vienkārši dramatiski, un ņemt kredītus par tādiem procentiem daudziem uzņēmumiem, īpaši mazajiem un vidējiem, ir nereāli. Savukārt lielajiem ražotājiem šis augstās banku likmes aptur vēlmi investēt. Tāpat nav skaidrības par ģeopolitiskās situācijas attīstību. Tāpēc, no vienas puses, ir stabilizācija, bet no otras puses – tā ir grūta stabilizācija ar daudziem izaicinājumiem.

Izejvielu cenu krīze ir apstājusies un pierimusi, bet nevar arī teikt, ka viss ir gludi un problēmu vairs nav. Karš turpinās, un ir daudz neskaidrību par graudu, pārtikas cenām. Mūsu gadījumā svārstības pret šodien izejvielām ir 10–20% atkarībā no reģiona, sausuma un klimatiskajām pārmaiņām. Labā ziņa ir tā, ka izejvielu cenas nav dubultā, kā tas bija pagājušajā gadā.

Pārtikas ražošanu Latvijā ne tik daudz apgrūtina izejvielu cenu krīze, bet galvenais ir nodokļu nesamērīgums starp Baltijas valstīm. Kopējā analīze liecina, ka Latvijas ražotājs valstij nodokļos samaksā vairāk nekā tādi paši ražotāji Lietuvā un Igaunijā.

Latvijas ražotājiem liels izaicinājums ir iedzīvotāju pirktspējas samazināšanās, to jebkurš pārtikas ražotājs izjūt ļoti krasi un asi, turklāt Latvijas iedzīvotāji pārtikai tērē lielāku daļu savu ieņēmumu nekā citās valstīs. Tādēļ ražotāji tam cenšas pielāgoties. Zemākajai cenai ir ļoti liela nozīme un pat vēl lielāka nekā līdz šim, tādēļ pārtikas ražotāji lielāko uzvaru liek tieši uz ekonomisko segmentu un pārstrukturizē sortimentu, lai pielāgotos pirktspējai. Ļoti daudz produktu grupu piedāvājam akciju cenas, jo ir ļoti riskanti uzreiz dot cenas samazinājumu kopumā, jo nākotnes prognozes nav skaidras.

Šogad mēs varam izdzīvot tādā stabilizācijas gadā, jo nav tā, kā bija 2022. gadā, kad sadārdzinājās visas pozīcijas – iepakojums, darbaspēks, izejvielas un energoresursi dubultā. Tādēļ pašlaik mēs varam runāt par relatīvi stabilu gadu.

Dzērienu ražošana

Alus darītājiem izejvielu cenas ir stabilizējušās

Aigars Ruņģis

Vislielāko šoku izejvielu cenu krīze sagādāja pagājušā gada otrajā pusē, kad, piemēram, gāzes un elektrības cenas pieauga vairākas reizes, bet stikla pudeļu cena divkāršojās. Šogad izejvielu cenas ir stabilizējušās, un paredzu nelielu izejvielu cenu samazinājumu nākamgad. Tomēr mazo alu darītavu alus lētāks nekļūs, jo ietaupījumu no izejvielu samazinājuma nesešs atalgojuma pieaugums. Alus brūvēšana Latvijā turpinās samazināties, jo palielināsies importa apjoms alum ar skanīgiem, poētiskiem

un latviskiem nosaukumiem, kurš ražots Lietuvā vai Igaunijā. Tomēr mazajās alus darītavās lēnām turpinās palielināties alus brūvēšanas apjomi un eksports, jo tas ir dzīves stila bizness, kura pamatā ir mīlestība pret latviešu nacionālo dzērienu. Šobrīd mazās alus darītavas veido vien aptuveni 17% kopējā Latvijas alus tirgus, bet redzu potenciālu augt, palielinoties pirktspējai un pircēju izpratnei par alus stilu daudzveidību, alus baudīšanu un amata alu.

Nozares TOP 25 uzņēmumi

N. p. k.	Nosaukums	Darbības joma	2022. gada apgroz. tūkst. EUR	Apgrozījuma izmaiņas, pret 2021. g., %	Rentabilitāte, %	Darbinieku skaits
1	Amber Latvijas balzams, AS	Alkoholiskie dzērieni: ražošana	108 129	39%	6 ■	608
2	Cēsu alus, AS	Alus ražošana	91 234	41%	3 ■	261
3	Cido Grupa, SIA	Bezalkoholisko dzērienu ražošana	78 921	12%	2 ■	317
4	Aldaris, AS	Alus ražošana	26 627	23%	-31 ■	168
5	BERLAT GRUPA, SIA	Alkoholiskie dzērieni: ražošana	22 169	12%	1 ■	39
6	TĒRVETES AL, AS	Alus ražošana	15 513	6%	17 ■	67
7	VENDEN, SIA	Dzeramais ūdens	14 579	14%	8 ■	195
8	BAUSKAS ALUS, SIA	Alus ražošana	7 300	6%	29 ■	61
9	VALMIERMUIŽAS ALUS, SIA	Alus ražošana	7 017	21%	1 ■	67
10	Latgales Alus D, SIA	Alus ražošana	4 959	9%	2 ■	64
11	EDEN SPRINGS LATVIA, SIA	Dzeramais ūdens	4 273	23%	-16 ■	66
12	UŽAVAS ALUS, SIA	Alus ražošana	3 975	-9%	-2 ■	50
13	MARKOL, SIA	Dzeramais ūdens	3 435	19%	3 ■	39
14	LINK VEST, SIA	Dzeramais ūdens	2 541	-8%	-9 ■	53
15	VENDEN MINERAL WATER, SIA	Dzeramais ūdens	2 435	20%	8 ■	5
16	PIEBALGAS ALUS, SIA	Alus ražošana	2 325	5%	0 ■	35
17	SVIR, SIA	Alus ražošana	2 090	-44%	-3 ■	14
18 ¹	Alus Nams, SIA	Alus ražošana	1 839	4%	4 ■	34
19	Abavas dārzi, SIA	Alkoholiskie dzērieni: ražošana	1 710	29%	0 ■	28
20	MB Holding, SIA	Dzeramais ūdens	1 614	39%	9 ■	19
21	LIVONIA, SIA	Bezalkoholisko dzērienu ražošana	1 555	-1%	4 ■	14
22	Madonas alus, SIA	Alus ražošana	1 186	-40%	0 ■	3
23	SIMEKS, SIA	Bezalkoholisko dzērienu ražošana	1 180	-7%	-10 ■	16
24	ABULA, SIA	Alus ražošana	1 173	50%	7 ■	18
25	Zlaukts, SIA	Alus ražošana	1 144	33%	5 ■	27

¹ Ir nodrošinājumi.

Avots: Firmas.lv, licencēti UR dati

Pārtikas ražošana

Pārtikas ražotāji turpina strādāt ļoti nenoteiktos apstākļos

Kristaps Amsils

Tāpat kā pēdējos gados, arī šogad pārtikas ražotāji turpina strādāt ļoti nenoteiktos apstākļos – nemitīgi svārstās gan izejvielu, gan energoresursu cenas. Ja šogad varam runāt par kādām stabilitātes pazīmēm attiecībā uz izejvielu cenām, tad ļoti strauji augušas izmaksas par kredītresursiem. EURIBOR likmes palielināšanās ir būtiski sadārdzinājusi izmaksas par investīcijām un apgrozāmajiem līdzekļiem. Tāpat šogad atkal ir saasinājusies situācija ar darba spēka pieejamību.

Šogad laikapstākļi un dabas stihijas lauksaimniekus nav lutinājuši. Kopumā graudu raža šogad vērtējama kā ļoti viduvēja. Apjoma un kvalitātes ziņā tā ir ļoti atšķirīga ne tikai dažādos reģionos, bet pat vienas saimniecības ietvaros. Kviešu kvalitāte svārstās no zemas līdz ļoti augstai. Vissliktāk šogad veicies vasarājiem, kurus būtiski ietekmēja pavasara sausums, bet vasaras otrajā pusē – mitrums.

Nozares TOP 25 uzņēmumi

N. p. k.	Nosaukums	Darbības joma	2022. gada apgroz. tūkst. EUR	Apgrozījuma izmaiņas, pret 2021. g., %	Rentabilitāte, %	Darbinieku skaits
1	Dobeles dzirnavnieks, AS	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	231 261	34%	3 ■	382
2	RĪGAS PIENA KOMBINĀTS, AS	Piena pārstrāde, pārtika	126 854	15%	-2 ■	849
3	Preiļu siers, AS	Piena pārstrāde, pārtika	77 749	33%	2 ■	274
4	Tukuma Piens, AS	Piena pārstrāde, pārtika	76 561	16%	4 ■	192
5	KARAVELA, SIA	Zivju pārstrāde, pārtika	72 063	20%	7 ■	188
6	RĒZEKNES GAĻAS KOMBINĀTS, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	62 667	20%	2 ■	546
7	FOREVERS, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	61 765	22%	4 ■	761
8	Latvijas Piens, SIA	Piena pārstrāde, pārtika	57 930	50%	2 ■	72
9	JĒKABPILS PIENA KOMBINĀTS, SIA	Piena pārstrāde, pārtika	56 864	58%	2 ■	60
10	LATVIJAS MAIZNIEKS, AS	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	53 622	32%	5 ■	359
11	Maag Latvija, AS	Gaļas pārstrāde, pārtika	52 909	5%	-2 ■	175
12	Kurzemes Gaļsaime, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	50 887	28%	2 ■	505
13	Valmieras piens, AS	Piena pārstrāde, pārtika	42 000	17%	-3 ■	204
14	Fazer Latvija, SIA	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	32 196	19%	0 ■	289
15	Jaunpils pienotava, AS	Piena pārstrāde, pārtika	28 319	46%	0 ■	154
16	Orkla Foods Latvija, SIA	Augļu un dārzeņu pārstrāde, pārtika	25 779	15%	11 ■	113
17	Cesvaines Piens, AS	Piena pārstrāde, pārtika	24 119	3%	1 ■	158
18	SMILTENES PIENS, AS	Piena pārstrāde, pārtika	24 113	10%	0 ■	134
19	Puratos Latvia, SIA	Augļu un dārzeņu pārstrāde, pārtika	22 477	-8%	4 ■	158
20	GAĻAS PĀRSTRĀDES UZŅĒMUMS NĀKOTNE, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	21 481	8%	2 ■	203
21	KH SELECT, SIA	Zivju pārstrāde, pārtika	21 220	13%	-3 ■	129
22	RENETA, SIA	Zivju pārstrāde, pārtika	21 037	28%	13 ■	54
23 ¹	Cēsu gaļas kombināts, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	16 029	38%	3 ■	85
24	BEĀTUS, SIA	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	15 549	4%	8 ■	215
25	Hanzas maiznīcas, AS	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	15 492	-3%	-19 ■	65

¹ Atšķirīgs pārskata periods no 01.09.2021. līdz 31.08.2022.
Avots: Firmas.lv, licencēti UR dati

Tālrunis: 26263340
garisi@garisi.lv
www.garisi.lv

Latvijā ražota dārzeņu produkcija

Latvijas biznesa gada pārskats 2023 • PĀRTIKAS UN DZĒRIENU RAŽOŠANA
12. izdevums.

Sadarbībā ar **LETA** un informācijas grupu "Latvijas Tālrunis"
nacionālā informācijas aģentūra

Izdevējs **Firmas.lv**

www.firmas.lv

Pērses iela 9/11, Rīga, LV 1011, tālrunis: +371 67 770 757

Informācijai ir izziņas raksturs, un tai nav juridiska spēka.

Grāmatas vai tās daļas pārpublicēšana un visa veida (arī elektroniska) pavairošana aizliegta.

Sadarbības partneri:

